

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
NIILO JÄÄSKINEN
της 12ης Σεπτεμβρίου 2013¹

Υπόθεση C-555/11

**Ένωση Επαγγελματιών Ασφαλιστών Ελλάδος (ΕΕΑΕ),
Σύλλογος Ασφαλιστικών Πρακτόρων Ν. Αττικής (ΣΠΑΤΕ),
Πανελλήνιος Σύλλογος Ασφαλιστικών Συμβούλων (ΠΣΑΣ),
Σύνδεσμος Ελλήνων Μεσιτών Ασφαλίσεων (ΣΕΜΑ),
Πανελλήνιος Σύνδεσμος Συντονιστών Ασφαλιστικών Συμβούλων (ΠΣΣΑΣ)
κατά
Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας,
Ομοσπονδίας Ασφαλιστικών Συλλόγων Ελλάδος**

[αίτηση του Συμβουλίου της Επικρατείας (Ελλάδα) για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Δικαίωμα εγκαταστάσεως και ελεύθερη παροχή υπηρεσιών — Οδηγία 2002/92/ΕΚ —
Πεδίο εφαρμογής — Ασφαλιστική διαμεσολάβηση — Αποκλεισμός των δραστηριοτήτων που
ασκούνται από ασφαλιστική επιχείρηση ή υπάλληλό της — Δυνατότητα του εν λόγω υπαλλήλου να
ασκεί περιστασιακώς δραστηριότητες ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως»

1. Η υπό εξέταση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αποτελεί την πρώτη υπόθεση στο πλαίσιο της οποίας το Δικαστήριο καλείται να ερμηνεύσει την οδηγία 2002/92/ΕΚ², η οποία εισάγει κανόνες σχετικούς με την ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως εκ μέρους φυσικών και νομικών προσώπων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
2. Με το υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα ζητούνται κατ' ουσίαν διευκρινίσεις επί της έννοιας «ασφαλιστική διαμεσολάβηση» του άρθρου 2, σημείο 3, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας³. Κατά τη διάταξη αυτή, δεν θεωρούνται ως ασφαλιστική διαμεσολάβηση οι εν λόγω δραστηριότητες όταν αναλαμβάνονται από ασφαλιστική επιχείρηση ή από υπάλληλο ασφαλιστικής επιχειρήσεως ο οποίος ενεργεί υπό την ευθύνη της ασφαλιστικής επιχειρήσεως.
3. Η υπόθεση ανάγεται σε διαφορά μεταξύ, αφενός, της Ένωσης Επαγγελματιών Ασφαλιστών Ελλάδος (ΕΕΑΕ) και άλλων επαγγελματιών ενώσεων του τομέα της ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως, ήτοι του Συλλόγου Ασφαλιστικών Πρακτόρων Ν. Αττικής (ΣΠΑΤΕ), του Πανελληνίου Συλλόγου Ασφαλιστικών Συμβούλων (ΠΣΑΣ), του Συνδέσμου Ελλήνων Μεσιτών Ασφαλίσεων (ΣΕΜΑ), του Πανελληνίου Συνδέσμου Συντονιστών Ασφαλιστικών Συμβούλων (ΠΣΣΑΣ) (στο εξής, ομού: ΕΕΑΕ κ.λπ.) και, αφετέρου, του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και της Ομοσπονδίας Ασφαλιστικών Συλλόγων Ελλάδος (στο εξής: ΟΑΣΕ).

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Δεκεμβρίου 2002, σχετικά με την ασφαλιστική διαμεσολάβηση (ΕΕ 2003, L 9, σ. 3).

3 — Επιβάλλεται η επισήμανση ότι το αιτούν δικαστήριο αναφέρεται στη «διάταξη της παραγράφου 3 δεύτερο εδάφιο του άρθρου 3 της [ο]δηγίας 2002/92/ΕΚ». Δεδομένου, όμως, ότι η έννοια «ασφαλιστική διαμεσολάβηση», η οποία αποτελεί αντικείμενο του ερωτήματος, ορίζεται στο άρθρο 2, σημείο 3, και όχι στο άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας, πρόκειται για παράρταμα, το οποίο, κατά την άποψή μου, χρήζει διορθώσεως.

4. Στο πλαίσιο της εν λόγω διαφοράς, οι ΕΕΑΕ κ.λπ. αμφισβήτησαν τη συμβατότητα των εθνικών μέτρων μεταφοράς με την οδηγία 2002/92, καθόσον τα εν λόγω μέτρα θίγουν την άσκηση του ελεύθερου επαγγέλματος του ασφαλιστικού διαμεσολαβητή στην Ελλάδα. Όπως προκύπτει από τη δικογραφία, κατά την επίμαχη εθνική κανονιστική ρύθμιση, κάθε υπάλληλος ασφαλιστικής επιχείρησης έχει το δικαίωμα να ασκεί, περιστασιακώς και υπό τον όρο μη υπερβάσεως ανωτάτου προβλεπόμενου ορίου εσόδων, δραστηριότητα ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως, χωρίς να υποχρεούται να πληροί τις προϋποθέσεις που επιβάλλει η εν λόγω οδηγία.

I – Το νομικό πλαίσιο

A – Η οδηγία 2002/92

5. Κατά την ένατη, τη δέκατη τρίτη και τη δέκατη τέταρτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2002/92:

- «(9) Τα ασφαλιστικά προϊόντα μπορούν να διανέμονται από διάφορες κατηγορίες φυσικών ή νομικών προσώπων, όπως πράκτορες, μεσίτες και φορείς παροχής τραπεζασφαλιστικών υπηρεσιών. Για την ίση μεταχείριση μεταξύ των φορέων και την προστασία των καταναλωτών απαιτείται η κάλυψη όλων αυτών των προσώπων με την παρούσα οδηγία.
- (13) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται στα πρόσωπα που ασκούν την ασφαλιστική διαμεσολάβηση ως παρεπόμενη δραστηριότητα υπό ορισμένες αυστηρές προϋποθέσεις.
- (14) Οι ασφαλιστικοί και αντασφαλιστικοί διαμεσολαβητές θα πρέπει να εγγράφονται σε μητρώο της αρμόδιας αρχής του κράτους μέλους όπου έχουν τη διαμονή τους ή την κεντρική τους διοίκηση, υπό την προϋπόθεση ότι διαθέτουν αυστηρά επαγγελματικά προσόντα όσον αφορά την ικανότητα, την καλή φήμη, την κάλυψη της επαγγελματικής αστικής ευθύνης και την χρηματοοικονομική ικανότητα.»

6. Το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/92 ορίζει:

«Η παρούσα οδηγία θεσπίζει κανόνες για την ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων ασφαλιστικής και αντασφαλιστικής διαμεσολάβησης από φυσικά και νομικά πρόσωπα τα οποία είναι εγκατεστημένα ή επιθυμούν να εγκατασταθούν σε κράτος μέλος.»

7. Κατά το άρθρο 2, σημείο 3, της οδηγίας 2002/92:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας:

[...]

- 3) ως “ασφαλιστική διαμεσολάβηση” νοούνται οι δραστηριότητες είτε παρουσίασης, πρότασης, προπαρασκευής ή σύναψης συμβάσεων ασφάλισης, ή οι δραστηριότητες παροχής βοήθειας κατά τη διαχείριση και την εκτέλεση των εν λόγω συμβάσεων, ιδίως σε περίπτωση επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου.

Δεν θεωρούνται ως ασφαλιστική διαμεσολάβηση οι εν λόγω δραστηριότητες όταν αναλαμβάνονται από ασφαλιστική επιχείρηση ή από υπάλληλο ασφαλιστικής επιχείρησης ο οποίος ενεργεί υπό την ευθύνη της ασφαλιστικής επιχείρησης.

Δεν θεωρούνται ως ασφαλιστική διαμεσολάβηση ούτε οι δραστηριότητες που συνίστανται στην περιστασιακή παροχή πληροφοριών στο πλαίσιο άλλης επαγγελματικής δραστηριότητας, υπό τον όρο ότι σκοπός αυτής της δραστηριότητας δεν είναι να βοηθηθεί ο πελάτης στη σύναψη ή την εκτέλεση ασφαλιστικής σύμβασης, ούτε η κατ'επάγγελμα διαχείριση περιπτώσεων ζημιών ασφαλιστικής επιχείρησης ή οι δραστηριότητες εκτίμησης και διακανονισμού ζημιών.»

8. Η παράγραφος 6 του άρθρου 3 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Εγγραφή σε μητρώο», ορίζει:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις να προσφεύγουν στις υπηρεσίες ασφαλιστικής και αντασφαλιστικής διαμεσολάβησης μόνο των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών διαμεσολαβητών που έχουν εγγραφεί σε μητρώο και των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφος 2.»

9. Το άρθρο 4, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας ορίζει:

«Οι ασφαλιστικοί και αντασφαλιστικοί διαμεσολαβητές κατέχουν επαρκείς γενικές, εμπορικές και επαγγελματικές γνώσεις και ικανότητες, όπως καθορίζεται από το κράτος μέλος καταγωγής του διαμεσολαβητή.

[...]

Τα κράτη μέλη μπορούν να μην εφαρμόζουν την απαίτηση που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου σε όλα τα φυσικά πρόσωπα που εργάζονται σε επιχείρηση και ασκούν τη δραστηριότητα της ασφαλιστικής ή της αντασφαλιστικής διαμεσολάβησης. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε ένα εύλογο ποσοστό προσώπων από τη διοίκηση αυτών των επιχειρήσεων, τα οποία είναι υπεύθυνα για τη διαμεσολάβηση όσον αφορά τα ασφαλιστικά προϊόντα, καθώς και όλα τα άλλα πρόσωπα που συμμετέχουν άμεσα στην ασφαλιστική ή αντασφαλιστική διαμεσολάβηση, να έχουν αποδεδειγμένα τις γνώσεις και ικανότητες που απαιτούνται για την άσκηση της δραστηριότητάς τους.»

B – Η ελληνική νομοθεσία

1. Το προεδρικό διάταγμα 190/2006

10. Η οδηγία 2002/92 μεταφέρθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με το προεδρικό διάταγμα 190/2006⁴, το άρθρο 2, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, του οποίου ορίζει:

«[Ω]ς “ασφαλιστική διαμεσολάβηση” νοείται κάθε δραστηριότητα είτε παρουσίασης, πρότασης, παροχής προπαρασκευαστικών εργασιών για τη σύναψη συμβάσεων ασφάλισης ή σύναψης αυτών ή παροχής συνδρομής κατά τη διαχείριση και την εκτέλεση των εν λόγω συμβάσεων, ιδίως σε περίπτωση επελεύσεως του ασφαλιστικού κινδύνου. Οι δραστηριότητες αυτές δεν θεωρούνται ως ασφαλιστική διαμεσολάβηση, όταν ασκούνται από ασφαλιστική επιχείρηση ή από υπάλληλο ασφαλιστικής επιχείρησης, ο οποίος συνδέεται με σχέση εργασίας με αυτήν και ο οποίος ενεργεί υπό την ευθύνη της επιχείρησης αυτής [...]».

⁴ — ΦΕΚ Α' 196.

2. Ο νόμος 3557/2007

11. Το προεδρικό διάταγμα 190/2006 τροποποιήθηκε με τον νόμο 3557/2007⁵, με το άρθρο 15, παράγραφος 2, του οποίου προστέθηκε νέο εδάφιο στο άρθρο 2, παράγραφος 3, του εν λόγω διατάγματος, το οποίο έχει ως εξής:

«Κατ' εξαίρεση, υπάλληλος ασφαλιστικής επιχείρησης του προηγούμενου εδαφίου μπορεί να ασκεί πράξεις ασφαλιστικής διαμεσολάβησης, χωρίς να υπάγεται στις διατάξεις του παρόντος, εφόσον τα ετήσια ακαθάριστα έσοδά του από τις πράξεις αυτές δεν υπερβαίνουν, στο σύνολό τους, το ποσό των πέντε χιλιάδων (5 000) ευρώ.»

12. Κατά το άρθρο 11, παράγραφος 3, στοιχείο β', του νόμου 3557/2007, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, η οποία θα εξεδίδετο εντός τριάντα ημερών από της δημοσίευσής του εν λόγω νόμου, θα καθορίζονταν τα έγγραφα που αποδεικνύουν τις γενικές, εμπορικές ή επαγγελματικές γνώσεις των υποψηφίων ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών διαμεσολαβητών, των συνδεδεμένων ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών διαμεσολαβητών, των υπαλλήλων των ασφαλιστικών επιχειρήσεων και των υπαλλήλων επιχειρήσεων ασφαλιστικής και αντασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως, καθώς και οι περιπτώσεις κατά τις οποίες τα πρόσωπα αυτά υποχρεούνται να έχουν λάβει πρόσθετη εκπαίδευση.

3. Η υπουργική απόφαση Κ3-8010

13. Η απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης Κ3-8010 της 8ης Αυγούστου 2007⁶ εκδόθηκε βάσει του άρθρου 11, παράγραφος 3, στοιχείο β', του νόμου 3557/2007. Η παράγραφος [Κ] της εν λόγω αποφάσεως ορίζει:

«Υπάλληλος ασφαλιστικής επιχείρησης μπορεί να ασκεί πράξεις ασφαλιστικής διαμεσολάβησης χωρίς να υποχρεούται σε εγγραφή στο αρμόδιο Επιμελητήριο, εφόσον τα ετήσια ακαθάριστα έσοδά του, καταβαλλόμενα ως προμήθειες, από τις πράξεις αυτές δεν υπερβαίνουν στο σύνολό τους το ποσό των πέντε χιλιάδων ευρώ (5 000 ευρώ). Εάν τα ετήσια ακαθάριστα έσοδά του από τις πράξεις αυτές υπερβαίνουν το ανωτέρω ποσό υποχρεούται να εγγραφεί στο αρμόδιο Επιμελητήριο με τη συνδρομή των προϋποθέσεων που ανάγονται στην κατηγορία ασφαλιστικής διαμεσολάβησης που επιλέγει να εγγραφεί. Η ιδιότητα του [Ασφαλιστικού Υπαλλήλου] είναι ασυμβίβαστη με την ιδιότητα του Ασφαλιστικού Συμβούλου.»

II – Η διαφορά της κύριας δίκης, το προδικαστικό ερώτημα και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

14. Οι ΕΕΑΕ κ.λπ. εκπροσωπούν επαγγελματικές ενώσεις που έχουν ως σκοπό την προάσπιση των επαγγελματικών και οικονομικών συμφερόντων των μελών τους, τα οποία δραστηριοποιούνται ως ελεύθεροι επαγγελματίες στον τομέα της ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως. Την 29η Οκτωβρίου 2007 οι ΕΕΑΕ κ.λπ. άσκησαν ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου αίτηση ακυρώσεως βάλλοντας, μεταξύ άλλων, κατά της παραγράφου [Κ] της υπουργικής αποφάσεως Κ3-8010. Με την αίτησή τους οι ΕΕΑΕ κ.λπ. αμφισβήτησαν τη συμβατότητα της εν λόγω παραγράφου με την οδηγία 2002/92, καθόσον, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο αυτή, αποκλείεται, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, η εφαρμογή της οδηγίας επί υπαλλήλων ασφαλιστικής επιχείρησης οι οποίοι ασκούν πράξεις ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως χωρίς να διαθέτουν τα τυπικά προσόντα που απαιτούνται από το άρθρο 4, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας.

5 — ΦΕΚ Α' 100/14.5.2007.

6 — ΦΕΚ Β' 1600/17.8.2007, στο εξής: υπουργική απόφαση Κ3-8010.

15. Όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, το αιτούν δικαστήριο διατηρεί επιφυλάξεις ως προ το βάσιμο της αιτήσεως ακυρώσεως της παραγράφου [Κ] της υπουργικής αποφάσεως Κ3-8010. Συγκεκριμένα, κατά το εν λόγω δικαστήριο, εφόσον το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο, ερμηνευόμενο συμφώνως προς την οδηγία 2002/92, εξασφαλίζει ότι ο υπάλληλος ασφαλιστικής επιχειρήσεως, ο οποίος ασκεί περιστασιακώς δραστηριότητες διαμεσολαβήσεως, ενεργεί πάντα, στο πλαίσιο των εν λόγω δραστηριοτήτων, υπό την ευθύνη και την εποπτεία της επιχειρήσεως η οποία του παρέχει και την κατάλληλη επιμόρφωση, οι απαιτήσεις της εν λόγω οδηγίας ικανοποιούνται και, συνεπώς, είναι αδιάφορη η σχέση που υφίσταται μεταξύ του συγκεκριμένου υπαλλήλου και της επιχειρήσεως όταν αυτός ασκεί τις εν λόγω δραστηριότητες.

16. Εντούτοις, δεδομένου ότι άλλο τμήμα του εν λόγω δικαστηρίου φαίνεται να μη συμμερίζεται την άποψη αυτή, το Συμβούλιο της Επικρατείας (Ελλάδα) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Η διάταξη του [σημείου] 3[,] δεύτερο εδάφιο[,] του άρθρου [2] της [ο]δηγίας 2002/92, κατά την οποία “[δ]εν θεωρούνται ασφαλιστική διαμεσολάβηση οι εν λόγω δραστηριότητες (που απαριθμούνται στο πρώτο εδάφιο της ίδιας διατάξεως) όταν αναλαμβάνονται από ασφαλιστική επιχείρηση ή από υπάλληλο ασφαλιστικής επιχείρησης ο οποίος ενεργεί υπό την ευθύνη της ασφαλιστικής επιχείρησης” έχει την έννοια ότι επιτρέπεται σε υπάλληλο ασφαλιστικής επιχείρησης μη διαθέτοντα τα προσόντα του άρθρου 4, [παράγραφος] 1, της [εν λόγω] [ο]δηγίας η περιστασιακή και όχι κατά κύριο επάγγελμα άσκηση δραστηριοτήτων ασφαλιστικής διαμεσολάβησης[,] έστω και αν ο υπάλληλος αυτός δεν τελεί σε σχέση εξαρτημένης εργασίας με την επιχείρηση, η οποία, πάντως, ασκεί εποπτεία επί των ενεργειών του, ή η [εν λόγω] οδηγία επιτρέπει [τη] δραστηριότητα αυτή μόνον όταν ασκείται στο πλαίσιο σχέσεως εξαρτημένης εργασίας;»

17. Η υπό εξέταση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου την 3η Νοεμβρίου 2011. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν οι ΕΕΑΕ κ.λπ., η ΟΑΣΕ, η Ελληνική Κυβέρνηση, η Βελγική Κυβέρνηση, η Κυπριακή Κυβέρνηση και η Αυστριακή Κυβέρνηση, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η ΟΑΣΕ, η Ελληνική Κυβέρνηση και η Επιτροπή έλαβαν μέρος στην επ’ ακροατηρίου συζήτηση η οποία διεξήχθη την 20ή Ιουνίου 2013.

III – Ανάλυση

A – Επί της οδηγίας 2002/92

1. Επί του σκοπού και του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας 2002/92

18. Εν είδει εισαγωγής επισημαίνεται ότι από τη δικογραφία προκύπτει ότι η γραμματική ερμηνεία των επίμαχων διατάξεων της οδηγίας 2002/92 δεν οδηγεί σε αναμφίλεκτο αποτέλεσμα ικανό να παράσχει στο αιτούν δικαστήριο τη δυνατότητα να τάμει την υποβληθείσα στην κρίση του διαφορά. Συνεπώς, επιβάλλεται η εφαρμογή της πάγιας νομολογιακής θέσεως, κατά την οποία, για τον προσδιορισμό του περιεχομένου διατάξεως του δικαίου της Ένωσης, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι σκοποί της διατάξεως, το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και το περιεχόμενό της⁷.

19. Συναφώς, είναι γνωστό ότι οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές αποτελούν βασική συνιστώσα της διαδικασίας διανομής ασφαλιστικών προϊόντων εντός της Ένωσης. Όπως προκύπτει από την έκτη και την έβδομη αιτιολογική της σκέψη, η οδηγία 2002/92 έχει ως αντικείμενο την άρση των εμποδίων που οι εν λόγω διαμεσολαβητές συναντούν κατά την άσκηση των δικαιωμάτων τους ελεύθερης εγκαταστάσεως και ελεύθερης παροχής υπηρεσιών. Οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές διαδραματίζουν

7 — Βλ. απόφαση της 19ης Ιουλίου 2012, C-33/11, Α (σκέψη 27).

επίσης σημαντικό ρόλο στην προστασία των συμφερόντων των ληπτών της ασφαλίσεως, όχι μόνο μέσω της διανομής σε αυτούς ασφαλιστικών προϊόντων που προσφέρονται από διάφορες ασφαλιστικές επιχειρήσεις, αλλά κυρίως παρέχοντάς τους συμβουλές και συνδρομή στο πλαίσιο εξετάσεως των ιδιαίτερων αναγκών τους⁸.

20. Σχεδιασμένη ως μηχανισμός εναρμόνισης ο οποίος πρεσβεύει μια νέα προσέγγιση που συνίσταται στη νομοθέτηση με γνώμονα τη δραστηριότητα και όχι το πρόσωπο που την ασκεί⁹, η οδηγία 2002/92 εισήγαγε κανόνες οι οποίοι αφορούν την πρόσβαση στις δραστηριότητες ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως και την άσκησή τους, επιβάλλοντας, ειδικότερα, στους ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές υποχρεώσεις όπως η εγγραφή σε μητρώο και η κατοχή των ελάχιστων απαιτούμενων επαγγελματικών προσόντων¹⁰. Η εν λόγω οδηγία αποτελεί ομοίως νομοθετικό εργαλείο προστασίας των ληπτών της ασφαλίσεως και σκοπεί στη διευκόλυνση της παροχής των ασφαλιστικών προϊόντων στους καταναλωτές.

21. Προς τούτο, η οδηγία 2002/92 καθιερώνει σύστημα αμοιβαίας αναγνώρισεως¹¹ βασισμένο σε εναρμονισμένα προσόντα και σε περιορισμό της προσφυγής στους διαμεσολαβητές, περιορισμό ο οποίος συνίσταται στην επιβαλλόμενη στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις υποχρέωση να καταφεύγουν μόνο στις υπηρεσίες ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως που παρέχονται από εγγεγραμμένους σε μητρώο διαμεσολαβητές¹².

22. Η νέα, λειτουργικού χαρακτήρα, προσέγγιση την οποία υιοθετεί η οδηγία συνεπάγεται τον προσδιορισμό του πεδίου εφαρμογής της είτε μέσω της οριοθέτησεως της έννοιας της δραστηριότητας διαμεσολαβήσεως¹³ είτε διά του αποκλεισμού από το εν λόγω πεδίο εφαρμογής των προσώπων που παρέχουν ορισμένα είδη υπηρεσιών διαμεσολαβήσεως¹⁴.

2. Επί των ορισμών της διαμεσολαβήσεως και του διαμεσολαβητή

23. Όσον αφορά τον κατ' άρθρο 2, σημείο 3, της οδηγίας 2002/92 ορισμό των δραστηριοτήτων «ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως», στο εννοιολογικό περιεχόμενο του όρου εμπίπτουν οι δραστηριότητες παρουσιάσεως, προτάσεως, προπαρασκευής ή συνάψεως συμβάσεων, ή οι δραστηριότητες παροχής συνδρομής κατά τη διαχείριση και την εκτέλεση των εν λόγω συμβάσεων, ιδίως σε περίπτωση επελεύσεως του ασφαλιστικού κινδύνου.

24. Εντούτοις, συμφώνως προς το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 2, σημείο 3, της οδηγίας αυτής, όταν οι εν λόγω δραστηριότητες ασκούνται από ασφαλιστική επιχείρηση ή από υπάλληλο ασφαλιστικής επιχειρήσεως ο οποίος ενεργεί υπό την ευθύνη αυτής, δεν θεωρούνται ασφαλιστική διαμεσολαβήση. Επομένως, οι συγκεκριμένες κατηγορίες προσώπων δεν υπόκεινται στους προβλεπόμενους από την εν λόγω οδηγία όρους, ενώ έχουν το δικαίωμα να ασκούν δραστηριότητες προτάσεως ή συνάψεως

8 — Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ασφαλιστική διαμεσολαβήση [COM(2000) 511 τελικό].

9 — Εν αντιθέσει προς την οδηγία 77/92/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 1976, περί των μέτρων που αποσκοπούν στη διευκόλυνση της πραγματικής ασκήσεως του δικαιώματος εγκαταστάσεως και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών όσον αφορά τις δραστηριότητες πράκτορα και μεσίτη ασφαλειών (ex ομάδα 630 ΔΤΤΒ), και ιδίως περί των μεταβατικών μέτρων όσον αφορά τις δραστηριότητες αυτές (ΕΕ ειδ. έκδ. 06/001, σ. 243), χαρακτηριστικό της οδηγίας 2002/92 είναι η εναρμόνιση η οποία δεν βασίζεται στις υφιστάμενες κατηγορίες διαμεσολαβητών, αλλά στις δραστηριότητες ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως θεωρούμενες εν όλω.

10 — Κατά τα άρθρα 3 και 4 της οδηγίας 2002/92, οι κατ' ελάχιστον τασσόμενες προϋποθέσεις σχετίζονται με την εγγραφή σε μητρώο, με τα επαγγελματικά προσόντα, την καλή φήμη και την κάλυψη της επαγγελματικής αστικής ευθύνης, καθώς και με μέτρα προστασίας των κεφαλαίων των πελατών.

11 — Προμνησθείσα πρόταση οδηγίας [COM(2000) 511 τελικό].

12 — Και από τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας. Οι διαμεσολαβητές που είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο συγκεκριμένου κράτους μέλους δύνανται να ασκούν δραστηριότητα σε άλλα κράτη μέλη υπό καθεστώς ελεύθερης παροχής υπηρεσιών ή μέσω της ιδρύσεως υποκαταστήματος. Τα κράτη μέλη δύνανται να επιβάλλουν την υποχρέωση κατοχής επαγγελματικών προσόντων πρόσθετων των προβλεπόμενων από την οδηγία, αποκλειστικώς όμως προκειμένου για τους διαμεσολαβητές που εγγράφουν σε μητρώο.

13 — Άρθρο 2, σημεία 3 και 4, της οδηγίας αυτής.

14 — Άρθρο 1, παράγραφοι 2 και 3, της οδηγίας αυτής.

ασφαλιστικών συμβάσεων, ή παροχής συνδρομής στη διαχείρισή τους. Εκτιμώ, εξάλλου, ότι η διάκριση στην οποία προβαίνει η ίδια οδηγία μεταξύ των πράξεων της επιχειρήσεως και των πράξεων των υπαλλήλων της είναι εν γένει περιττή, πλην της περιπτώσεως συνάψεως συμβάσεων άνευ προσωπικής σχέσεως με τον εκπρόσωπο επιχειρήσεως¹⁵.

25. Το τρίτο εδάφιο του εν λόγω άρθρου 2, σημείο 3, της οδηγίας 2002/92 αποκλείει, αντιθέτως, από την έννοια της διαμεσολαβήσεως τις δραστηριότητες περιστασιακής παροχής πληροφοριών στο πλαίσιο άλλης επαγγελματικής δραστηριότητας¹⁶.

26. Εξάλλου, ενώ ορισμένες δραστηριότητες εμπίπτουν στην έννοια της ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως, αποκλείονται του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας 2002/92 δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 2, αυτής. Τέτοια είναι η περίπτωση της κατηγορίας προσώπων που προσφέρουν τις ασφαλιστικές συμβάσεις οι οποίες πληρούν σωρευτικώς όλες τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις, συμπεριλαμβανομένων των προϋποθέσεων περί του κανόνα *de minimis* που αφορά το ανώτατο ύψος των ετήσιων ασφαλίσεων, το οποίο δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 500 ευρώ, καθώς και περί της διάρκειας της συμβάσεως, η οποία δεν πρέπει να υπερβαίνει τα πέντε έτη.

27. Επομένως, η οδηγία 2002/92 παρέχει ένα λειτουργικό ορισμό της έννοιας «διαμεσολάβηση» προκειμένου να καταλάβει τις διάφορες κατηγορίες διαμεσολαβητών (μεσίτες, πράκτορες, κατ' εξουσιοδότηση πράκτορες), ορισμό ο οποίος καλύπτει όμως και άλλους διαύλους διανομής, όπως οι «τραπεζασφαλιστικές υπηρεσίες»¹⁷. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από την ένατη αιτιολογική σκέψη της εν λόγω οδηγίας, τα ασφαλιστικά προϊόντα μπορούν να διανέμονται από έναν ιδιαιτέρως ευρύ κύκλο προσώπων και φορέων¹⁸.

28. Όσον αφορά την κατ' άρθρο 2, σημείο 5, της οδηγίας 2002/92 έννοια του ασφαλιστικού διαμεσολαβητή, σε αυτήν εμπίπτει κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο αναλαμβάνει ή ασκεί επ' αμοιβή δραστηριότητες ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως. Τούτο σημαίνει, αφενός, ότι πρόκειται για δραστηριότητα ασκούμενη κατ' επάγγελμα και, αφετέρου, ότι τα πρόσωπα που ασκούν δραστηριότητα διαμεσολαβήσεως άνευ χρηματικής και οικονομικής φύσεως αντιπαροχής δεν θεωρούνται διαμεσολαβητές κατά την έννοια της εν λόγω οδηγίας.

29. Επιβάλλεται να τονισθεί συναφώς ότι το επάγγελμα του ασφαλιστικού διαμεσολαβητή δύναται να ασκείται επίσης υπό τη μορφή της συνδεδεμένης διαμεσολαβήσεως. Κατά το άρθρο 2, σημείο 7, της εν λόγω οδηγίας, ως συνδεδεμένος ασφαλιστικός διαμεσολαβητής νοείται το πρόσωπο που ασκεί δραστηριότητα ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως εξ ονόματος και για λογαριασμό μίας ή πλειόνων ασφαλιστικών επιχειρήσεων.

30. Επισημαίνεται εξάλλου ότι, σύμφωνα με νέα προσέγγιση, η οδηγία 2002/92 δεν επαναλαμβάνει τις ισχύουσες σε εθνικό επίπεδο διακρίσεις μεταξύ των διαφόρων τύπων διαμεσολαβήσεως. Συγκεκριμένα, κατά το στάδιο των προπαρασκευαστικών εργασιών, η διάκριση μεταξύ πρακτόρων και μεσιτών¹⁹ δεν κατέστη δυνατή σε όλα τα κράτη μέλη. Κατά συνέπεια, το επάγγελμα του διαμεσολαβητή κατά την έννοια της εν λόγω οδηγίας αντιστοιχεί, στα κράτη μέλη, σε διάφορες επαγγελματικές

15 — Επί παραδείγματι, στην περίπτωση συνάψεως συμβάσεως μέσω του Διαδικτύου.

16 — Τέτοια είναι, επί παραδείγματι, η περίπτωση δικηγόρου, συμβολαιογράφου, εμπειρογνώμονος, συμβούλου που παρέχει πληροφορίες περιστασιακά, χωρίς, ωστόσο, να προτείνει ασφαλιστική σύμβαση.

17 — Βλ. προπαρασκευαστικές εργασίες της εν λόγω οδηγίας [COM(2000) 511 τελικό].

18 — Εντούτοις, όπως προκύπτει από το σχέδιο αναδιατυπώσεώς της, η οδηγία 2002/92 δεν τυγχάνει εφαρμογής επί όλων των πωλητών ασφαλιστικών υπηρεσιών, επί παραδείγματι επί των ασφαλιστικών επιχειρήσεων αυτών κατ' εαυτές. Στο πλαίσιο της αναδιατυπώσεως προτάθηκε η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας προς τη συγκεκριμένη κατεύθυνση. Βλ. κατωτέρω, σημείο 59 των προτάσεων.

19 — Μεταξύ των εν λόγω εννοιών γινόταν διάκριση στην προαναφερθείσα οδηγία 77/92, η οποία καταργήθηκε με την οδηγία 2002/92, ενώ στα κράτη μέλη οι δύο όροι αντιστοιχούσαν σε διάφορα επαγγέλματα πώλησεως ασφαλιστικών υπηρεσιών.

υποκατηγορίες²⁰. Εντούτοις, εφόσον η οδηγία περιέχει κατ' ελάχιστον επιτασσόμενους όρους σχετικούς με το λεπτομερές περιεχόμενο των πληροφοριών που οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές οφείλουν να παρέχουν στους εν δυνάμει πελάτες τους, οι πελάτες αυτοί θα πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τον τύπο του διαμεσολαβητή με τον οποίο συναλλάσσονται²¹.

3. Επί των παραδειγμάτων μεταφοράς της οδηγίας 2002/92

31. Κρίνεται σκόπιμη η επισήμανση ότι, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων που σχετίζονται με το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2002/92 και με τους ορισμούς που περιλαμβάνονται σε αυτήν, τα κράτη μέλη προέκριναν ποικίλες λύσεις για τη μεταφορά της εν λόγω οδηγίας. Συγκεκριμένα, κατά τη γαλλική νομοθεσία, επιβάλλεται η διάκριση μεταξύ, αφενός, των δραστηριοτήτων που δεν εμπίπτουν στην έννοια της διαμεσολαβήσεως και, αφετέρου, των δραστηριοτήτων που καταλαμβάνονται μεν από τον ορισμό της ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως, πλην όμως απαλλάσσονται των συναφών υποχρεώσεων²². Η φινλανδική νομοθεσία παρέχει γενικό ορισμό της διαμεσολαβήσεως, διακρίνοντας παράλληλα τις δραστηριότητες «μη διαμεσολαβήσεως», οι οποίες αφορούν πράξεις ασφαλιστικών επιχειρήσεων και των υπαλλήλων τους²³.

32. Τα κράτη μέλη προέβλεψαν επίσης εξαιρέσεις σχετικές με την υποχρέωση εγγραφής στο εθνικό μητρώο ασφαλιστικών διαμεσολαβητών, όπως η ισχύουσα στο βελγικό δίκαιο εξαίρεση προκειμένου για την ασφάλιση κινδύνων της επιχειρήσεως του διαμεσολαβητή ή για την περίπτωση διαμεσολαβήσεως η οποία αφορά ασφαλιστικές συμβάσεις που πληρούν το σύνολο των προϋποθέσεων του άρθρου 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 2002/92²⁴. Αντίστοιχη είναι και η περίπτωση της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου όσον αφορά την περιστασιακή παροχή πληροφοριών στον ασφαλιστικό τομέα ή την προσφορά ασφαλιστικών συμβάσεων επικουρικής προς την κύρια δραστηριότητα φύσεως, υπό την επιφύλαξη όρου περί διαρκείας των συμβάσεων και περί ανωτάτου ορίου εσόδων²⁵.

33. Συνεπώς, η απάντηση στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί υπό το πρίσμα της ανωτέρω συλλογιστικής.

20 — Συγκεκριμένα, από τη δικογραφία προκύπτει ότι η ελληνική νομοθεσία διακρίνει πέντε κατηγορίες ασφαλιστικών διαμεσολαβητών, ήτοι τους ασφαλιστικούς πράκτορες, τους μεσίτες ασφαλίσεων, τους ασφαλιστικούς συμβούλους, τους συντονιστές ασφαλιστικών συμβούλων και την επίμαχη κατηγορία των υπαλλήλων ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Στον τομέα της διαμεσολαβήσεως, η φινλανδική νομοθεσία διακρίνει, μεταξύ, αφενός, του πράκτορα, ο οποίος είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ενεργεί εξ ονόματος και υπό την ευθύνη του ασφαλιστή, και, αφετέρου, του μεσίτη, ο οποίος αναλαμβάνει τη δραστηριότητα της διαμεσολαβήσεως βάσει συμβάσεως με πρόσωπο διαφορετικό του ασφαλιστή [βλ. νόμο 570 για την ασφαλιστική διαμεσολαβήση (Laki vakuutusdustuksesta n° 570) της 15ης Ιουλίου 2005]. Η βελγική νομοθεσία προβλέπει τρεις κατηγορίες διαμεσολαβητών, ήτοι, πρώτον, τον μεσίτη, ο οποίος είναι ο διαμεσολαβητής που φέρνει σε επαφή τους λήπτες της ασφαλίσεως με τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, χωρίς να δεσμεύεται από την επιλογή των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, δεύτερον, τον πράκτορα, ο οποίος ορίζεται ως ο διαμεσολαβητής που, βάσει μίας ή πλειόνων συμβάσεων ή πληρεξουσιοτήτων επ' ονόματι και για λογαριασμό μίας ή πλειόνων ασφαλιστικών επιχειρήσεων, ασκεί δραστηριότητες διαμεσολαβήσεως και, τέλος, τον κατ' εξουσιοδότηση πράκτορα, ο οποίος ενεργεί υπό την ευθύνη μεσίτη ή πράκτορα (βλ. ιστότοπο www.fsma.be). Αντιθέτως, στο γαλλικό δίκαιο, ο ασφαλιστικός κώδικας (άρθρο R. 511-2) διακρίνει έξι κατηγορίες διαμεσολαβητών, ο δε διαμεσολαβητής δύναται να εμπίπτει σε περισσότερες της μίας κατηγορίες, ήτοι μεταξύ άλλων: στους μεσίτες ασφαλίσεων· στους γενικούς ασφαλιστικούς πράκτορες· στους ασφαλιστικούς εντολοδόχους, οι οποίοι είναι μη μισθωτά φυσικά πρόσωπα και νομικά πρόσωπα που ενεργούν βάσει εντολής εκ μέρους ασφαλιστικής επιχειρήσεως· στους εντολοδόχους ασφαλιστικών διαμεσολαβητών, οι οποίοι είναι μη μισθωτά φυσικά πρόσωπα και νομικά πρόσωπα που ενεργούν βάσει εντολής εκ μέρους μεσιτών ασφαλίσεων, γενικών ασφαλιστικών πρακτόρων, ασφαλιστικών εντολοδόχων και στους αλλοδαπούς διαμεσολαβητές. (Βλ. Bigot, J., «L'intermédiation en assurance: les nouvelles règles du jeu», *La semaine juridique* – Édition générale, Νοέμβριος 2006, τεύχος 47, I-189).

21 — Βλ. προμνησθείσα πρόταση οδηγίας [COM(2000) 511 τελικό] και κεφάλαιο III της οδηγίας 2002/92.

22 — Langé, D., «Les intermédiaires d'assurance à l'heure du marché unique: la réforme de l'intermédiation en assurance», *Revue général du droit des assurances*, τεύχος 2006-4, σ. 857. Επισημαίνεται ότι, κατά τη γαλλική νομοθεσία, οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις που χαρακτηρίζονται ως επιχειρήσεις «άνευ διαμεσολαβητών» και οι οποίες προβαίνουν στη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων μέσω των αποκεντρωμένων γραφείων τους στα οποία απασχολούν υπαλλήλους για την υποδοχή των πελατών εμπίπτουν στην εν λόγω εξαίρεση. Οι υπάλληλοι των εν λόγω επιχειρήσεων δεν εμπίπτουν στην επαγγελματική κατηγορία των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών και απαλλάσσονται της υποχρεώσεως εγγραφής σε μητρώο.

23 — Βλ. νόμο 570 της 15ης Ιουλίου 2005.

24 — Για τις ισχύουσες στο βελγικό δίκαιο εξαιρέσεις βλ. ιστότοπο <http://www.fsma.be>.

25 — Για το ισχύον στο Ηνωμένο Βασίλειο σύστημα βλ. ιστότοπο http://www.fsa.gov.uk/pubs/other/ins_reg.pdf.

B – Επί της οριοθέτησεως της έννοιας της ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως

1. Επί της επίμαχης εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως

34. Με το ερώτημά του το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινισθεί εάν στις προβλεπόμενες από το άρθρο 2, σημείο 3, [δεύτερο εδάφιο] της οδηγίας 2002/92 εξαιρέσεις από την έννοια της διαμεσολαβήσεως εμπίπτει και η κατάσταση κατά την οποία υπάλληλος²⁶ ασφαλιστικής επιχειρήσεως ο οποίος δεν πληροί τις ισχύουσες βάσει της εν λόγω οδηγίας προϋποθέσεις περί των προσόντων των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών και ο οποίος δεν ενεργεί στο πλαίσιο σχέσεως εξαρτημένης εργασίας, πλην όμως εποπτεύεται κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων του, δύναται εκ του νόμου να ασκεί περιστασιακώς δραστηριότητες ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως.

35. Επιβάλλεται κατ' αρχάς η διευκρίνιση ότι, στο ελληνικό δίκαιο, η δραστηριότητα της ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως διέπεται από διάφορες πράξεις διαφορετικής τυπικής ισχύος, των οποίων το γράμμα δεν είναι απηλλαγμένο ασαφειών. Συγκεκριμένα, ο ορισμός της ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως περιλαμβάνεται στο προεδρικό διάταγμα 190/2006, το οποίο τροποποιήθηκε με τον νόμο 3557/2007. Ο εν λόγω νόμος εισήγαγε παρέκκλιση από τον προαναφερθέντα ορισμό, βασισμένη στον καθορισμό ανωτάτου ορίου εσόδων για κάθε υπάλληλο ασφαλιστικής επιχειρήσεως. Η εν λόγω διάταξη φαίνεται, επομένως, να απαλλάσσει τους υπαλλήλους ασφαλιστικών επιχειρήσεων από την υποχρέωση τηρήσεως των όρων που προβλέπονται για την άσκηση των δραστηριοτήτων διαμεσολαβήσεως, χωρίς, ωστόσο, να διευκρινίζει το πρόσωπο στο οποίο μετακυλιεται η ευθύνη εκπληρώσεως των συναφών με τις εν λόγω δραστηριότητες υποχρεώσεων. Τέλος, δυνάμει της εξουσιοδοτικής διατάξεως που περιλαμβάνονταν στον νόμο 3557/2007, εκδόθηκε η υπουργική απόφαση Κ3-8010, η οποία ορίζει, με σχετική ασάφεια, τις λεπτομέρειες εφαρμογής της εν λόγω παρεκκλίσεως.

36. Εντούτοις, εφόσον αντικείμενο της ασκηθείσας ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου αιτήσεως ακυρώσεως είναι αποκλειστικώς η ακύρωση των διατάξεων της υπουργικής αποφάσεως Κ3-8010, η παρούσα ανάλυση θα περιορισθεί στην εν λόγω υπουργική απόφαση και, ειδικότερα, στην παράγραφο [Κ] αυτής.

37. Συγκεκριμένα, από τη δικογραφία προκύπτει ότι η αμφισβητούμενη ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου εθνική κανονιστική ρύθμιση της οποίας το εύρος διαφοροποιείται του πεδίου εφαρμογής της εξαιρέσεως του άρθρου 2, σημείο 3, της οδηγίας 2002/92, καθόσον παρέχει σε κάθε υπάλληλο ασφαλιστικής επιχειρήσεως τη δυνατότητα να ασκεί περιστασιακώς δραστηριότητες ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως έναντι αμοιβής με ανώτατο όριο το ποσό των 5 000 ευρώ, χωρίς να επιβάλλει σε αυτόν την υποχρέωση να πληροί τις ειδικές προϋποθέσεις του άρθρου 4, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας. Επιπροσθέτως, από τη δικογραφία προκύπτει ότι υπάλληλος του ασφαλιστικού τομέα δεν δύναται να ασκεί δραστηριότητες ασφαλιστικού συμβούλου, ενώ έχει το δικαίωμα να ασκεί δραστηριότητες διαμεσολαβήσεως.

38. Επισημαίνεται συναφώς ότι οι απόψεις των διαδίκων που κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως δίστανται. Συγκεκριμένα, κατά τους ΕΕΑΕ κ.λπ., καθόσον εξομοιώνει τον υπάλληλο ασφαλιστικής επιχειρήσεως με ασφαλιστικό διαμεσολαβητή, η παράγραφος [Κ] της υπουργικής αποφάσεως Κ3-8010 προσκρούει στην οδηγία 2002/92. Κατά τη Βελγική Κυβέρνηση και την Αυστριακή Κυβέρνηση, το άρθρο 2, σημείο 3, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας πρέπει να ερμηνευθεί ως μη επιτρέπον την περιστασιακή άσκηση δραστηριοτήτων ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως εκ μέρους υπαλλήλου ασφαλιστικής επιχειρήσεως ο οποίος δεν διαθέτει τα προβλεπόμενα από το άρθρο 4, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας τυπικά προσόντα.

26 — Επισημαίνεται ότι ο γαλλικός όρος *salarié* (μισθωτός) αποδίδεται στις διάφορες γλωσσικές εκδοχές της οδηγίας 2002/92 ως «υπάλληλος» (στην ελληνική γλώσσα), «*empleado*» (στην ισπανική γλώσσα), «*Angestellter*» (στη γερμανική γλώσσα), «*employee*» (στην αγγλική γλώσσα), «*impiegato*» (στην ιταλική γλώσσα), «*pracownik*» (στην πολωνική γλώσσα), «*työntekijä*» (στη φινλανδική γλώσσα), «*anställd*» (στη σουηδική γλώσσα), γεγονός που δικαιολογεί τη χρήση του ευρύτερου όρου «υπάλληλος».

39. Κατά την ερμηνεία που προτείνουν η ΟΑΣΕ, καθώς και η Ελληνική Κυβέρνηση και η Κυπριακή Κυβέρνηση, το άρθρο 2, σημείο 3, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2002/92 επιτρέπει σε υπάλληλο ασφαλιστικής επιχειρήσεως ο οποίος δεν διαθέτει τα προβλεπόμενα από το άρθρο 4, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας τυπικά προσόντα να ασκεί δραστηριότητες ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως, περιστασιακώς και όχι στο πλαίσιο της κύριας επαγγελματικής του δραστηριότητας.

40. Τέλος, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η προβλεπόμενη από το άρθρο 2, σημείο 3, της εν λόγω οδηγίας παρέκκλιση εφαρμόζεται σε δραστηριότητες που ασκούν υπάλληλοι ασφαλιστικής επιχειρήσεως υπό την ευθύνη του εργοδότη τους, ακόμη και όταν οι δραστηριότητες αυτές δεν εμπίπτουν αποκλειστικώς στο πλαίσιο της «συμβάσεώς τους μισθωτής εργασίας».

2. Επί των προβλεπόμενων από την οδηγία 2002/92 όρων ασκήσεως της δραστηριότητας διαμεσολαβήσεως

41. Φρονώ ότι επιβάλλεται η διάκριση τριών κύριων περιπτώσεων που άπτονται της ασκήσεως δραστηριότητας διαμεσολαβήσεως με αναφορά προς το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2002/92.

42. Κατ' αρχάς, επιβάλλεται η εξέταση της περιπτώσεως της υπό κρίση υποθέσεως, ήτοι της περιπτώσεως υπαλλήλου ασφαλιστικής εταιρείας. Στην περίπτωση αυτήν, ακόμη και αν οι δραστηριότητες υπαλλήλου ενδέχεται να καλύπτονται από τον γενικό ορισμό της ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως, από την εν λόγω οδηγία προκύπτει ότι αυτές δεν θεωρούνται δραστηριότητες διαμεσολαβήσεως.

43. Όπως επισημαίνει η Αυστριακή Κυβέρνηση, ένας εκ των λόγων αποκλεισμού των δραστηριοτήτων αυτών από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2002/92 και, κατά συνέπεια, απαλλαγής των προσώπων που τις ασκούν από τις υποχρεώσεις που η εν λόγω οδηγία επιβάλλει συνδέεται με το γεγονός ότι οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις ή οι υπάλληλοί τους λογίζεται ότι πληρούν τις επαγγελματικές προϋποθέσεις οι οποίες εγγυώνται την προστασία των ληπτών της ασφάλισεως, καθόσον, μεταξύ άλλων, συμφώνως προς την εν λόγω οδηγία, οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις θεωρούνται ως τέτοιες μετά την έγκυρη απόκτηση της διοικητικής αδειάς που προβλέπεται από το άρθρο 6 της οδηγίας 79/267/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Μαρτίου 1979, περί συντονισμού των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ανάληψη της δραστηριότητος της πρωτασφάλισεως ζωής και την άσκηση αυτής (ΕΕ ειδ. έκδ. 06/002, σ. 57).

44. Κατά την άποψή μου, ο κύριος σκοπός που επιδιώκεται με μια τέτοια οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας 2002/92 είναι η παροχή στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις της δυνατότητας, αφενός, να εμπορεύονται τα ασφαλιστικά προϊόντα τους και, αφετέρου, να ενεργούν ως διαμεσολαβητές για την εμπορία προϊόντων άλλων ασφαλιστικών εταιρειών, επί παραδείγματι μελών του αυτού ομίλου ή συνδεδεμένων με αυτές μέσω εμπορικών ή άλλων συμφωνιών. Είναι σαφές ότι οι εκτιμήσεις αυτές ισχύουν και για τους υπάλληλους των εν λόγω επιχειρήσεων.

45. Πράγματι, δεδομένου ότι η επιχείρηση δύναται να ενεργεί μόνο με τη μεσολάβηση των υπαλλήλων της, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, οσάκις οι υπάλληλοι αυτοί ενεργούν εξ ονόματος και για λογαριασμό του εργοδότη τους, πρέπει να εξομοιώνονται με την επιχείρηση και, συνεπώς, οι δραστηριότητές τους αποκλείονται του πεδίου εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας. Στην περίπτωση αυτή, η συμβατική σχέση που ιδρύεται με την πώληση μέσω ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως συνδέει την οικεία ασφαλιστική επιχείρηση με τον λήπτη της ασφάλισεως, καθώς ο υπάλληλος ενεργεί αποκλειστικώς ως εντολοδόχος της ασφαλιστικής επιχειρήσεως.

46. Εξάλλου, ως προς την έννομη σχέση μεταξύ της ασφαλιστικής επιχειρήσεως και του υπαλλήλου, η Επιτροπή ορθώς επισημαίνει ότι το άρθρο 2, σημείο 3, της οδηγίας 2002/92 πρέπει να ερμηνευθεί ως καταλαμβάνον τις δραστηριότητες που ασκούν υπάλληλοι ασφαλιστικής επιχειρήσεως υπό την ευθύνη του εργοδότη τους, ακόμη και όταν οι δραστηριότητες αυτές δεν εμπίπτουν αποκλειστικώς στο

πλαίσιο της «συμβάσεως μισθωτής εργασίας» κατά το εθνικό εργατικό δίκαιο. Ενδεχόμενη συνεκτίμηση της ποικιλομορφίας των συμβατικών σχέσεων που δύνανται να συνδέουν έναν υπάλληλο με τον εργοδότη του στα διάφορα κράτη μέλη θα απέκλειε οιαδήποτε ομοιόμορφη ερμηνεία της επίμαχης παρεκκλίσεως²⁷. Εξάλλου, οι όροι αμοιβής του υπαλλήλου στερούνται, κατά την άποψή μου, σημασίας από πλευράς των ορισμών της εν λόγω οδηγίας.

47. Αντιθέτως, η πρακτική αποτελεσματικότητα της οδηγίας 2002/92 αποκλείει, κατά την άποψή μου, τη δυνατότητα υπαλλήλων ασφαλιστικής επιχειρήσεως να ασκούν ιδίω ονόματι δραστηριότητες διαμεσολαβήσεως χωρίς να πληρούν τις προϋποθέσεις της οδηγίας αυτής. Όπως επισημαίνει η Βελγική Κυβέρνηση, η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνική κανονιστική ρύθμιση, κάνοντας λόγο για δραστηριότητα ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως ασκούμενη περιστασιακώς και συμπληρωματικώς εκτός του πλαισίου της συμβάσεως εργασίας η οποία συνδέει τον υπάλληλο με ασφαλιστική επιχείρηση, εκφεύγει του πλαισίου του άρθρου 2, σημείο 3, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας. Πράγματι, δεν πρόκειται πλέον για απευθείας πώληση ασφαλιστικών προϊόντων, αλλά για ασφαλιστική διαμεσολάβηση αυτή καθ' εαυτήν.

48. Από τη δικογραφία προκύπτει πάντως ότι η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης κανονιστική ρύθμιση αναγνωρίζει σε υπάλληλο ασφαλιστικής επιχειρήσεως «διττή ιδιότητα», καθώς αυτός δύναται να ενεργεί συγχρόνως, αφενός, ως υπάλληλος εξομοιούμενος με τον εργοδότη του και, αφετέρου, ως ανεξάρτητος πράκτορας μη διαθέτων τα τυπικά προσόντα, εφόσον τα έσοδά του δεν υπερβαίνουν ορισμένο ανώτατο όριο²⁸. Επισημαίνεται ότι η εν λόγω κανονιστική ρύθμιση συνεπάγεται τη διαμόρφωση μιας τριμερούς συμβατικής σχέσεως της οποίας η δομή εμπερικλείει, πρώτον, τον υπάλληλο και τον λήπτη της ασφαλίσεως, δεύτερον, τον λήπτη της ασφαλίσεως και την ασφαλιστική επιχείρηση και, τρίτον, τον υπάλληλο και την ασφαλιστική επιχείρηση. Επιπροσθέτως, η εν λόγω κανονιστική ρύθμιση δημιουργεί σύγχυση η οποία θίγει τους κανόνες καταμερισμού της ευθύνης, όσον αφορά τις τυπικές υποχρεώσεις του διαμεσολαβητή έναντι του λήπτη της ασφαλίσεως.

49. Η αναγνώριση μιας τέτοιας δυνατότητας θα ισοδυναμούσε, κατά την άποψή μου, με καταστρατήγηση του σκοπού της οδηγίας 2002/92, κυρίως από πλευράς του πεδίου εφαρμογής της σε σχέση με την έννοια της ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως, των σχετικών με τα επαγγελματικά προσόντα των διαμεσολαβητών όρων, καθώς και της επιταγής περί προστασίας των ληπτών της ασφαλίσεως.

50. Στο πλαίσιο αυτό, επιβάλλεται να τονισθεί ότι η διαφορά μεταξύ υπαλλήλου επιχειρήσεως που υπέχει υποχρέωση πίστωσης έναντι του εργοδότη του και ασφαλιστικού διαμεσολαβητή έγκειται, μεταξύ άλλων, στον βαθμό ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, καθώς ο διαμεσολαβητής θεωρείται ότι παρέχει συμβουλές βάσει της υποχρεώσεώς του αντικειμενικής αναλύσεως, στοιχείο που δεν συντρέχει στην περίπτωση υπαλλήλου ο οποίος ενεργεί εξ ονόματος και προς το συμφέρον της επιχειρήσεως. Η προτεινόμενη ερμηνεία επιρρωννύεται από τον σκοπό της οδηγίας 2002/92, ήτοι την παροχή στους διαμεσολαβητές της δυνατότητας να επωφελούνται ευχερέστερα της ελευθερίας εγκαταστάσεως και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών. Το καθεστώς υπαλλήλου επιχειρήσεως αποκλείει εξ ορισμού την εν λόγω δυνατότητα.

27 — Επισημαίνεται συναφώς ότι, εφόσον το εργατικό δίκαιο δεν αποτελεί αντικείμενο εναρμονίσεως σε επίπεδο Ένωσης, υφίσταται ένα ευρύ φάσμα λύσεων σε εθνικό επίπεδο συμφυές με τη συμβατική ελευθερία. Επιπλέον, ο θεμέλιος δεσμός δύναται να συνίσταται είτε σε σχέση εργασίας υπό την ευρεία του όρου έννοια είτε σε σύμβαση εργασίας. Δεδομένου τούτου, κατά το δίκαιο της Ένωσης, ο αποκλεισμός των «υπαλλήλων» ασφαλιστικών εταιρειών από την έννοια της διαμεσολαβήσεως θα έπρεπε εulόγως να ερμηνευθεί ως αφορών τις συμβατικές σχέσεις μεταξύ υπαλλήλου και ασφαλιστικής εταιρείας οι οποίες χαρακτηρίζονται από δεσμό εξαρτήσεως. Σε μια συμβατική σχέση στο πλαίσιο της οποίας τα μέρη κατέχουν ίσες θέσεις, κανένα εξ αυτών δεν δύναται να θεωρηθεί υπάλληλος.

28 — Ως προς τον καθορισμό ανωτάτου ορίου αμοιβής, επιβάλλεται η διευκρίνιση ότι, κατά τις προπαρασκευαστικές εργασίες της οδηγίας, αποκλείσθηκε η οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής της με αναφορά σε ορισμένο επίπεδο δραστηριότητας των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών (επί παραδείγματι, σε συνάρτηση με τον ετήσιο όγκο των εισπραττόμενων ασφαλίσεων), προκειμένου να μην αποκλεισθούν από το εν λόγω πεδίο εφαρμογής οι διαμεσολαβητές «μικρού μεγέθους», οι οποίοι θεωρείται ότι δεν παρέχουν εγγύα επαρκούς προστασίας των ληπτών της ασφαλίσεως. Βλ. προμνησθείσα πρόταση οδηγίας [COM(2000) 511 τελικό].

51. Βεβαίως, η Ελληνική Κυβέρνηση επισημαίνει ορθώς ότι η οδηγία 2002/92 δεν προβαίνει σε πλήρη εναρμόνιση. Το επιχείρημα όμως αυτό ουδεμία επιρροή ασκεί στον σκοπό της οδηγίας, ο οποίος συνίσταται στην καθιέρωση κατ' ελάχιστον απαιτούμενων προϋποθέσεων περί των γνώσεων και των επαγγελματικών προσόντων των διαμεσολαβητών, με στόχο την πραγμάτωση ευρωπαϊκής αγοράς ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως. Η εν λόγω οδηγία καταλείπει επομένως περιθώριο ευχέρειας ως προς τους λεπτομερείς όρους και όχι ως προς την ίδια την αρχή ενός *minimum* προϋποθέσεων, στην περίπτωση κατά την οποία οι ασκούμενες δραστηριότητες είναι δραστηριότητες ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως.

52. Εν πάση περιπτώσει, είναι πρόδηλο ότι οι διατάξεις του άρθρου 4, παράγραφος 1, τέταρτο εδάφιο, της οδηγίας 2002/92, δυνάμει των οποίων τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να επιβάλλουν σε όλα τα πρόσωπα που εργάζονται για μια επιχείρηση την υποχρέωση συμμορφώσεως προς τις σχετικές με τις κατάλληλες γνώσεις και ικανότητες απαιτήσεις, συνιστούν προσαρμογή των απαιτήσεων ανάλογη προς αυτήν που χωρεί στην περίπτωση των ρυθμισμένων επαγγελματιών. Συγκεκριμένα, είναι σαφές ότι, ακριβώς όπως ένα δικηγορικό γραφείο απασχολεί νομικούς μη εγγεγραμμένους στον δικηγορικό σύλλογο και προσωπικό που δεν διαθέτει πλήρη νομική κατάρτιση, όλοι οι υπάλληλοι ασφαλιστικής επιχείρησης δεν οφείλουν να πληρούν τις σχετικές με τα επαγγελματικά προσόντα προϋποθέσεις.

53. Δεύτερον, επιβάλλεται η εξέταση της περιπτώσεως του συνδεδεμένου ασφαλιστικού διαμεσολαβητή κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 7, της οδηγίας 2002/92, ο οποίος ενεργεί υπό την πλήρη ευθύνη είτε ασφαλιστικής επιχείρησης είτε άλλου διαμεσολαβητή²⁹.

54. Από νομικής απόψεως, πρόκειται για πράκτορα ασφαλιστικής εταιρείας ή άλλου διαμεσολαβητή ο οποίος δεν εξομοιώνεται με κανέναν εξ αυτών, καθώς υπάγεται σε καθεστώς μη εξαρτημένης εργασίας³⁰. Κατά το άρθρο 12, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/92, οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές οφείλουν να ενημερώνουν τον πελάτη τους περί των στοιχείων που δύνανται να ασκήσουν επιρροή στην αμεροληψία τους και, ιδίως, περί του κατά πόσον οι συμβουλές τους βασίζονται στην υποχρέωση αμερόληπτης αναλύσεως. Οι συνδεδεμένοι διαμεσολαβητές υποχρεούνται να καθιστούν σαφή την εκ μέρους τους έλλειψη αμεροληψίας, υποχρέωση την οποία δεν υπέχουν οι ασφαλιστικές εταιρείες ή οι υπάλληλοί τους.

55. Επισημαίνεται, εντούτοις, ότι ο συνδεδεμένος διαμεσολαβητής οφείλει να ενεργεί εξ ονόματος και για λογαριασμό της ασφαλιστικής επιχείρησης. Το στοιχείο αυτό αποκλείει, κατά την άποψή μου, τη δυνατότητα του εν λόγω υπαλλήλου να ενεργεί συγχρόνως ως υπάλληλος και ως συνδεδεμένος διαμεσολαβητής του εργοδότη του.

56. Συγκεκριμένα, η λειτουργία της συνδεδεμένης διαμεσολαβήσεως προϋποθέτει κατ' ανάγκη ότι η διαμεσολάβηση έχει συμπληρωματικό, σε σχέση με άλλη δραστηριότητα, χαρακτήρα. Στην περίπτωση κατά την οποία γίνει δεκτό ότι η «άλλη» αυτή δραστηριότητα δύναται να έχει τη μορφή σχέσεως εργασίας με ασφαλιστική εταιρεία, το ζήτημα που ανακύπτει είναι ο καθορισμός των συνεπειών μιας τέτοιας δυνατότητας κατά τρόπο τέτοιοι ώστε να διασφαλίζεται η προστασία των ληπτών της ασφαλίσεως και να αποφεύγεται η σύγχυση των διαφορετικών αυτών ρόλων.

29 — Η επέκταση των εννοιολογικών ορίων του όρου «συνδεδεμένος ασφαλιστικός διαμεσολαβητής» σε διαμεσολαβητές οι οποίοι εργάζονται υπό την ευθύνη άλλου διαμεσολαβητή προβλέπεται από το άρθρο 2 της αναθεωρημένης οδηγίας 2002/92, όπως αυτό έχει τροποποιηθεί (βλ. πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ασφαλιστική διαμεσολάβηση [COM(2012) 360 τελικό].

30 — Το επάγγελμα του συνδεδεμένου πράκτορα απάντα σε άλλες οδηγίες σχετικές με τις χρηματοοικονομικές αγορές, όπως η οδηγία 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 1993, σχετικά με τις επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών (ΕΕ L 141, σ. 27), και η οδηγία 2004/39/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων, για την τροποποίηση των οδηγιών 85/611/ΕΟΚ και 93/6/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 145, σ. 1).

57. Η επίμαχη εθνική κανονιστική ρύθμιση επιτρέπει σε κάθε υπάλληλο ασφαλιστικής εταιρείας, ήτοι, κατά γραμματική ερμηνεία, ομοίως στο τεχνικό προσωπικό, στο προσωπικό φυλάξεως ή στο προσωπικό καθαριότητας, να αμείβεται ως μεσίτης εξομοιούμενος με αυτόν του ενοχικού δικαίου³¹. Επισημαίνεται εξάλλου ότι, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο εκπρόσωπος της Ελληνικής Κυβερνήσεως φάνηκε να αμφισβητεί την εν λόγω ερμηνεία των εθνικών διατάξεων, χωρίς, εντούτοις, να αποδεικνύει την ύπαρξη στο εθνικό δίκαιο διατάξεων οι οποίες να περιορίζουν την εν λόγω δυνατότητα στους ειδικευμένους υπαλλήλους των ασφαλιστικών επιχειρήσεων.

58. Τρίτον, επιβάλλεται η εξέταση της περιπτώσεως του ανεξάρτητου ασφαλιστικού διαμεσολαβητή ο οποίος ενεργεί ως αντιπρόσωπος πελάτη έναντι της ασφαλιστικής εταιρείας. Η οδηγία 2002/92 τυγχάνει πλήρους εφαρμογής επί μιας τέτοιας περιπτώσεως και τα κράτη μέλη υποχρεούνται να καθορίζουν τις προϋποθέσεις περί των γνώσεων και των ικανοτήτων που πρέπει να διαθέτουν οι διαμεσολαβητές.

59. Επισημαίνεται συναφώς ότι, στο πλαίσιο της αναδιατυπώσεως της οδηγίας 2002/92, προβλέφθηκε η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της ούτως ώστε αυτό να εμπερικλείει τις πωλήσεις ασφαλιστηρίων που πραγματοποιούν επιχειρήσεις ασφάλισης και αντασφάλισης άνευ της παρεμβάσεως ασφαλιστικού διαμεσολαβητή. Η πρόταση της αναθεωρημένης οδηγίας κατατείνει επίσης στην εφαρμογή της σε όλους τους διαύλους διανομής (ανεξάρτητους ασφαλιστές, εταιρείες ενοικιάσεως αυτοκινήτων κ.λπ.)³². Πρέπει να τονισθεί ότι, κατά την εν λόγω πρόταση, η πώληση ασφαλιστηρίων η οποία έχει επικουρικό, σε σχέση με την πώληση υπηρεσιών, χαρακτήρα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της αναθεωρημένης οδηγίας³³.

IV – Πρόταση

60. Λαμβανομένης υπόψη της προεκτεθείσας συλλογιστικής, προτείνω στο Δικαστήριο να δώσει επί του υποβληθέντος από το Συμβούλιο της Επικράτειας ερωτήματος την ακόλουθη απάντηση:

Το άρθρο 2, σημείο 3, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2002/92/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Δεκεμβρίου 2002, σχετικά με την ασφαλιστική διαμεσολάβηση πρέπει να ερμηνευθεί ως μη επιτρέπον σε υπάλληλο ασφαλιστικής επιχειρήσεως ο οποίος δεν διαθέτει τα απαιτούμενα από το άρθρο 4, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας προσόντα να ασκεί περιστασιακώς και υπό τον όρο μη υπερβάσεως ετήσιου ανωτάτου ορίου εσόδων δραστηριότητες ασφαλιστικής διαμεσολαβήσεως πέραν των ορίων του δεσμού εξαρτήσεως που απορρέει από συμβατική σχέση η οποία τον συνδέει με την εν λόγω επιχείρηση. Οι δραστηριότητες υπαλλήλου ασφαλιστικής επιχειρήσεως ο οποίος ενεργεί εξ ονόματος και για λογαριασμό του εργοδότη του αποκλείονται, αντιθέτως, του πεδίου εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας.

31 — Όπως προκύπτει από τη δικογραφία, αν οι υπάλληλοι εξασφαλίζουν στον εργοδότη τους, ο οποίος είναι ασφαλιστική επιχείρηση, ασφαλιστήρια συμβόλαια, δικαιούνται προμήθειας, ανεξαρτήτως του μισθού τους δυνάμει της συμβάσεως εργασίας.

32 — Συνεπώς, η προτεινόμενη αναδιατύπωση προκρίνει την απαλοιφή του δευτέρου εδαφίου του σημείου 3 του άρθρου 2 της εν λόγω οδηγίας και την αντικατάστασή του με φράση η οποία θα προστεθεί στο πρώτο εδάφιο, κατά την οποία, μεταξύ άλλων, θεωρούνται ως «αντασφαλιστική διαμεσολάβηση» οι δραστηριότητες που «αναλαμβάνονται από ασφαλιστική επιχείρηση χωρίς την παρέμβαση ασφαλιστικού διαμεσολαβητή». Βλ. προμνησθείσα πρόταση οδηγίας [COM(2012) 360 τελικό].

33 — Τέτοια είναι, επί παραδείγματι, η περίπτωση των ταξιδιωτικών ασφαλειών που πωλούνται από ταξιδιωτικούς πράκτορες και των ασφαλειών πολλαπλών κινδύνων που πωλούνται από εταιρείες ενοικιάσεως αυτοκινήτων ή χρηματοδοτικής μισθώσεως. Βλ. προμνησθείσα πρόταση οδηγίας [COM(2012) 360 τελικό].